Кампанія «Говоріть мандаринською»

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Старт 7 вересня 1979 року

Кампанія випливала безпосередньо з Доповіді Го. Діагноз Лі Куан Ю був практичним. Діти, які вдома говорили діалектом, а в школі вивчали англійську та мандаринську, несли тягар трьох мов, і витримати його могли лише найкращі. За його словами, після двадцяти років двомовного шкільного навчання небагато дітей давали раду двом мовам і діалекту, «безумовно, не набагато більше за ті 12 %, що потрапляють до молодших коледжів». Оскільки чверть населення не була китайською, спільною мовою між громадами мала стати англійська. Він застерігав: якщо китайці збережуть свої діалекти, англійська стане спільною мовою і між китайцями різних діалектних груп, а мандаринська залишиться без функції.[1]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Промова спиралася на дані, які уряд зібрав спеціально для цього. Опитування 116 автобусних поїздок у березні 1979 року показало, що китайські пасажири зверталися до китайських кондукторів діалектом у 88,2 % випадків, лише хокк'єнською — у 75 %, а мандаринською — тільки в 3,7 %. Опитування 295 вуличних торговців їжею (hawkers) на дев'яти ринках і фуд-центрах у квітні 1979 року показало, що 89,4 % із них відповідали покупцям діалектом і 1,2 % — мандаринською.[2] Ті самі таблиці показували, як малайські та індійські пасажири розмовляли з китайськими кондукторами — переважно малайською. 1979 року базарна малайська все ще була вуличною мовою між громадами.

Під час старту було визначено дві цілі. За п'ять років китайські учні мали менше говорити діалектом і більше — мандаринською. За десять років мандаринська мала замінити діалекти як повсякденна розмовна мова китайської громади. Створили Комітет зі сприяння використанню мандаринської (Committee to Promote the Use of Mandarin) на чолі з Оу Чін Хоком (Ow Chin Hock), тодішнім парламентським секретарем Міністерства культури. 1998 року його перейменували на Раду зі сприяння мандаринській (Promote Mandarin Council).[3] Нині цей орган діє як Сінгапурська рада мандаринської мови (Singapore Mandarin Council) і називає кампанію найтривалішою соціальною кампанією Сінгапуру.[4]

Адміністративна підтримка: мовлення, віконця обслуговування та імена

Лі Куан Ю оголосив у промові, що уряд ужиє адміністративних заходів, щойно батьки покажуть, що хочуть мандаринської для своїх дітей. Державним службовцям, зокрема у віконцях лікарень, мали доручити говорити мандаринською з усіма, крім

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

людей старших за шістдесят. Від таксистів, автобусних кондукторів і вуличних торговців їжею могли вимагати скласти усний іспит з мандаринської або відвідувати курси. Найбільше змінило повсякденне життя витіснення діалектів з ефіру. Рекламу діалектами на телебаченні поступово прибирали з липня 1978 року. Діалектні програми зникли з телебачення 1981 року, а з радіо — 1 січня 1983 року.[5]

Популярні гонконзькі серіали, які сінгапурці дивилися кантонською, з кінця жовтня 1979 року дублювали мандаринською. 1985 року уряд не заохочував перегляд малайзійського каналу TV3 і відмовився переобладнати антени багатоквартирних будинків державного житлового фонду для його прийому. З 1 січня 1981 року школи звертались до китайських учнів за формою їхніх імен у системі ханьюй піньїнь (Hanyu Pinyin), а компаніям радили використовувати назви в піньїні під час реєстрації.[6] Наслідки досі видно на посвідченнях особи: старше покоління носить діалектні латинізовані прізвища на кшталт Tan, Lim чи Ng, а в багатьох молодших сінгапурців імена записано піньїнем.

Мало який уряд Західної Європи наважився б на подібні заходи. Проте їх прийняли з обмеженим опором. Уряд подавав їх як полегшення для дітей, а альтернатива, яку він описував, — китайська громада, що говорить англійською та діалектами без спільної китайської мови, — багатьом батькам видавалася втратою. Готовність Сінгапуру регулювати мову мовлення відображає ту саму віру в адміністративне конструювання, яку частина C простежує в економічній стратегії перших років.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Етапи, аудиторії та гасла

Кампанія пройшла кілька чітких етапів. З 1979 до 1981 року вона зверталася до китайської громади загалом. З 1982 року вона заохочувала вживати мандаринську в конкретних середовищах: 1982 року темою було робоче місце, 1983 року — фуд-центри й ринки. Між 1983 і 1987 роками працювала телефонна служба, що пропонувала уроки мандаринської. У години пік вона отримувала в середньому близько 40 000 дзвінків.[7]

Перелом настав у 1990-х роках, коли кампанія визнала, що її головна проблема вже не діалекти. Дедалі більше китайських сінгапурців користувалися англійською як основною мовою. З 1991 року кампанія зверталася до китайців з англійською освітою, з 1994 року — до китайців з англійською освітою та бізнес-фахівців. Вона подавала мандаринську як економічно цінну в той час, коли Китай зростав як діловий партнер.[8] Гасла відображають цей зсув: «Більше мандаринської, менше діалектів» 1979 року, «Мандаринській — так, діалектам — ні» 1983 року, «Говорити мандаринською? Без проблем!» 2000 року і, з 2019 року, «Говорити мандаринською? Так, я можу». Перше двомовне гасло, «Huayu Cool», з'явилося 2004 року і саме по собі було поступкою англомовній молоді.[9]

Нинішня мета кампанії — захисна. Її організатори визнають, що в багатьох китайських родинах домінує англійська і що самої лише кампанії для просування мандаринської «недостатньо».[10] Акцент змістився із заміни діалектів на збереження мандаринської в повсякденному вжитку, на культуру китайських сінгапурців і на своєрідну лексику сінгапурської мандаринської.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Вимірювані результати

Перше десятиліття дало результат, з яким мало яка мовна кампанія може зрівнятися. Серед китайських учнів, що вступали до першого класу, частка тих, хто вдома говорив переважно мандаринською, зросла з 26 % 1980 року до 69 % 1989 року, а частка дітей з переважно діалектомовних родин упала з 64 % до 7 %.[11] Серед усього китайського населення-резидентів частка тих, для кого діалект був основною домашньою мовою, знизилася з 76,2 % 1980 року до 19,2 % 2010 року, а 1957 року вона становила 97 %.[12]

Довгий часовий ряд показує, що кампанія досягла успіху двічі, причому вдруге — у напрямі, якого її засновники не планували. Мандаринська замінила діалекти. Потім англійська випередила мандаринську. Серед китайських жителів віком від п'яти років мандаринська була найчастішою домашньою мовою для 47,7 % 2010 року і для 40,2 % 2020 року, тоді як частка англійської зросла з 32,6 % до 47,6 %. Розрив між поколіннями різкий. 2020 року діалект був основною домашньою мовою для 31,6 % китайських жителів віком від шістдесяти років і лише для 1,4 % тих, кому від п'яти до тридцяти чотирьох.[13]

Поширена помилка

Часто вважають, що більшість китайських сінгапурців розмовляє вдома мандаринською, тож від сінгапурського радника китайського походження можна очікувати вільної роботи мандаринською. Перепис 2020 року показує, що найчастішою домашньою мовою китайських жителів стала англійська — 47,6 % проти 40,2 % у мандаринської. Більшість англомовних домогосподарств досі вживає мандаринську як другу домашню мову, тобто мандаринську широко розуміють.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Вільне володіння писемною китайською та фаховою лексикою фінансів, права й оподаткування — інша річ, і установі варто перевірити його, перш ніж на нього покладатися.

Примітки

1. Lee Kuan Yew, промова від 7 вересня 1979 р. (див. вище), с. 1; Lee Kuan Yew, промова від 7 вересня 1979 р. (див. вище), с. 1: “Because Singapore is 25% non-Chinese, English will be the common language between different ethnic Singaporeans. And if we continue to use dialects, then English will tend to become the common language between Chinese of different dialect groups.”. ↩

2. Lee Kuan Yew, промова від 7 вересня 1979 р. (див. вище), таблиці в додатку: опитування Singapore Bus Service у березні 1979 р. щодо 116 автобусних поїздок (китайські пасажири до китайських кондукторів: діалекти 88,2 %, хокк’єнська 75,0 %, мандаринська 3,7 %); опитування Ministry of the Environment у квітні 1979 р. щодо 295 вуличних торговців їжею на дев’яти ринках і фуд-центрах (торговці до покупців: діалекти 89,4 %, мандаринська 1,2 %). ↩

3. Culturepaedia, “The Speak Mandarin Campaign” (дата звернення: листопад 2026 р.): довгострокові цілі, визначені під час старту, — менше діалектів і більше мандаринської серед учнів за п’ять років і заміна діалектів мандаринською як повсякденною розмовною мовою за десять років; Culturepaedia, “The Speak Mandarin Campaign” (цит. вище): Ow Chin Hock був першим головою; 1998 р. комітет перейменовано на Promote Mandarin Council. ↩

4. Singapore Mandarin Council, вебсайт Speak Mandarin Campaign, mandarin.languagecouncils.sg (дата звернення: листопад 2026 р.): кампанію названо найтривалішою соціальною кампанією

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Сінгапуру; авторське право на сайт належить Singapore Mandarin Council. ↩

5. Lee Kuan Yew, промова від 7 вересня 1979 р. (див. вище), с. 2: державним службовцям "will be instructed to speak Mandarin except to the old, those over sixty"; таксисти, автобусні кондуктори та вуличні торговці їжею "can and will be required to pass an oral Mandarin test, or to attend Mandarin classes"; Culturepaedia, "The Speak Mandarin Campaign" (цит. вище): рекламу діалектами на телебаченні поступово прибирали з липня 1978 р.; повна заборона діалектних телепрограм 1981 р.; радіо припинило трансляцію діалектних програм 1 січня 1983 р. ↩

6. Wikipedia, "Speak Mandarin Campaign" (дата звернення: листопад 2026 р.): 1985 р. уряд не заохочував перегляд малайзійського каналу TV3 і відмовився модернізувати антени HDB для його прийому; Culturepaedia, "The Speak Mandarin Campaign" (цит. вище): перша гонконзька драма з мандаринським дубляжем вийшла наприкінці жовтня 1979 р.; Culturepaedia, "The Speak Mandarin Campaign" (цит. вище): з 1 січня 1981 р. школи Міністерства освіти почали використовувати версії імен етнічно китайських учнів у ханьюй піньїні; компаніям радили використовувати назви в ханьюй піньїні під час реєстрації. ↩

7. Culturepaedia, "The Speak Mandarin Campaign" (цит. вище): етап 1 (1979–1981) був спрямований на китайську громаду загалом; етап 2 — з 1982 р.; акцент на мандаринській на робочому місці 1982 р. і у фуд-центрах і на ринках 1983 р.; Wikipedia, "Speak Mandarin Campaign" (дата звернення: листопад 2026 р.): служба "Dial for Mandarin Lessons" працювала з 1983 до 1987 р., у години пік у середньому близько 40 000 дзвінків. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

8. Wikipedia, “Speak Mandarin Campaign” (дата звернення: листопад 2026 р.): цільові аудиторії 1991 р. (китайські сінгапурці з англійською освітою) і 1994 р. (китайці з англійською освітою та бізнес-фахівці); кампанія подавала мандаринську як “economically valuable” на тлі ділового піднесення Китаю; Culturepaedia, “The Speak Mandarin Campaign” (цит. вище), про 1994 р. як переломний момент. ↩

9. Wikipedia, “Speak Mandarin Campaign” (дата звернення: листопад 2026 р.), перелік гасел 1979, 1983 і 2000 рр.; Culturepaedia, “The Speak Mandarin Campaign” (цит. вище): гасло з 2019 р. “Speak Mandarin? Yes, I Can.”; Culturepaedia, “The Speak Mandarin Campaign” (цит. вище): 2004 р. кампанія запровадила своє перше двомовне гасло, “Huayu Cool”. ↩

10. Culturepaedia, “The Speak Mandarin Campaign” (цит. вище): англійська стала домінантною мовою в багатьох китайських родинах, тож просування мандаринської самою лише кампанією “not enough”; останнім часом акцент на повсякденному вжитку, сінгапурській китайській культурі та своєрідності сінгапурської мандаринської. ↩

11. Culturepaedia, “The Speak Mandarin Campaign” (цит. вище): серед етнічно китайських першокласників частка тих, хто вдома говорив переважно мандаринською, зросла з 26 % (1980) до 69 % (1989); частка дітей з переважно діалектомовних родин упала з 64 % до 7 %. ↩

12. Wikipedia, “Speak Mandarin Campaign” (дата звернення: листопад 2026 р.), таблиця домашніх мов китайського населення-резидентів: немандаринські різновиди 97 % (1957), 76,2 % (1980), 46,2 % (1990), 19,2 % (2010). ↩

13. Department of Statistics Singapore, Census of Population 2020, китайське населення-резиденти віком від 5 років за мовою, якою

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

найчастіше розмовляють удома, і віковою групою, data.gov.sg, набір даних d_68860ef451f948e62754a830b6ae5024 (дата звернення: листопад 2026 р.): усього 2 658 378; англійська 1 266 460 (47,6 %); мандаринська 1 069 450 (40,2 %); китайські діалекти 312 671 (11,8 %); діалекти — 31,6 % осіб віком від 60 років і 1,4 % осіб віком від 5 до 34 років (власний розрахунок за віковими стовпцями); Culturepaedia, “Mandarin in Singapore” (дата звернення: листопад 2026 р.), щодо мандаринської на рівні 47,7 % (2010); Wikipedia, “Languages of Singapore” (дата звернення: листопад 2026 р.), щодо англійської на рівні 32,6 % і діалектів на рівні 19,2 % 2010 р. Таблиця у Wikipedia, “Speak Mandarin Campaign”, наводить показники для всіх резидентів — 48,3 % і 29,9 % за 2020 р. — у стовпці, позначеному як китайські резиденти. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.